

Türkiye - Finlândiya arasında 9 birinci teşrin 1940 tarihinde imzalanan ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (I/528)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/5417

9 - XII - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Finlândiya arasında 9 birinci teşrin 1940 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmalarının tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 2 - XII - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve ilişiği Anlaşmalarla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. E. Saydam

Esbabı mucibe lâyihası

Finlândiya ile aramızda mevcut 20 haziran 1936 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmaları bu günkü şartlara ve ihtiyaçlara uymadığından bunların yerlerine kaim olmak üzere 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde imzalanan Ticaret ve Tediye Anlaşmalarının suret ve tercümeleleri leffen takdim kılındı.

Bu Anlaşmalara göre:

Her iki Âkit Taraf, Anlaşmalara merbut listelerde yazılı miktardaki mallara ithal ve ihraç müsaadesi vermeyi taahhüt etmektedir:

Bu Anlaşmaların icrasile alâkalı meseleleri tetkik vazifesile mükellef Hükûmet komisyonları teşkil edilmiştir.

Memleketimizden Finlândiyaya ihraç edilecek başlıca maddeler nebatî yağlar küspe, kepek, tütün deri ve yağlı tohumlar, bunlara mukabil ithal edilecek başlıca maddeler: Ziraî makineler, tahta ve ağaçtan mamul maddeler, her nevi kâğıttır.

İki tarafın ithal edecekleri maddeler Kliring veya münferit hususî takas yolile yapılacaktır.

İki kliring hesabı arasında 250 000 Türk lirasından fazla bir muvazenesizlik husule gelirse iki Hükûmet lüzumlu göreceklere tedbirleri alabileceklerdir.

Bu günün ihtiyaçlarına ve menfaatlerimize uygun olan işbu Anlaşmaların kabul ve tasdikı yüksek tasviplerine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/528

Karar No. 13

19 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Finlândiya arasında 9 birinci teşrin 1940 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmalarının tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 2 - XII - 1940 tarihinde Yüksek Meclisin tasvibine arzı kararlaştırılan kanun lâyihası encümenimize havale buyurulmakla Hariciye vekilinin huzurile müzakere ve tetkik olundu.

İki memleket arasındaki ticarî münasebetlerin bu günkü vaziyetin icaplarına göre tanzimini istihdaf eden bu Anlaşma menfaatimize uygun

görölmüş ve kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Rs.	M. M.	Kâ.
Konya	İstanbul	Tokad
A. M. Göker	A. Ş. Esmer	N. Poroy
Bolu	Diyarbakır	Diyarbakır
H. C. Çambel	Dr. İ. T. Öngören	Z. M. Alsan
Erzurum	Gümüşane	Manisa
Gl. P. Demirhan	E. S. Tör	H. Bayur

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/528

Karar No. 29

16 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Finlândiya arasında 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve tediye anlaşmalarının kabul ve tasdiki hakkında Hariciye vekâleti tarafından hazırlanıp İera Vekilleri Heyetince 2 - XII - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mbucibesî ve Hariciye encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale buyurulmuş olmakla Ticaret ve Hariciye vekâletleri mümessilleri hazır buldukları halde tetkik ve mütalea olundu.

Finlândiya ile aramızda mevcut 20 haziran 1940 tarihli Ticaret ve tediye anlaşmaları bu günkü şartlara ve ihtiyaçlara uymadığından onların yerlerine kaim olmak üzere bu defa 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde akit ve imza olunan yeni Anlaşmanın mucip sebepler lâyihasında dermeyan olunan mütalealara ve verilen izahlara göre

memleketimizin menfaatlerine uygun olduğu anlaşılmış ve kanun lâyihasının aynen kabulü muvafık görölmüştür.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisat E. Réisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuad Sirmen	K. Gülek
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berç Türker	H. Erkan	M. Eriş
Ankara	Edirne	Eskişehir
A. Ulus	T. Göksel	Emin Sazak
Gazianteb	Erzincan	İzmir
Nuri Pazarbaşı	Salih Başotaç	Benal Arıman
Kars	Kastamonu	Konya
K. Arıklı	M. Celâl Bayar	H. Dikmen
Niğde	Zonguldak	
Dr. B. Ferid Talay	M. Bozma	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Türkiye ile Finlândiya arasında 9 birinci teşrin
1940 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmalarının
tasdiki hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1 — Türkiye ile Finlândiya arasında 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde imzalanan Ticaret ve Tediye Anlaşmaları kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

2 - XII - 1940

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
Dr. R. Saydam Fethi Okyar S. Arıkan

Da. V. Fayık Öztrak	Ha. V. Ş. Saracoğlu	Ma. V. F. Ağralı
Mf. V. Yücel	Na. V. A.F. Cebesoy	İk. V.
S. İ. M. V. Dr. H. Alataş	G. İ. V. R. Karadeniz	Zr. V. Muhlis Erkmén
Mü. V. C. K. İncedayı	Ti. V. M. Ökmen	

TÜRKİYE İLE FİNLÂNDİYA ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Finlândiya Cümhuriyeti Hükûmeti, iki memleket arasındaki ticarî mübadelelerin inkişafına yardım arzusu ile, aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır:

Madde — 1

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti, Finlândiya menşeli malların merbut 1 listesinde tesbit edilen senelik kontenjanlar dahilinde ithaline müsaade etmeği taahhüt eder. Finlândiya Cümhuriyeti Hükûmeti aynı malların Türkiyeye ihracına müsaade etmeği taahhüt eder.

Finlândiya Cümhuriyeti Hükûmeti Türkiye menşeli malların merbut 2 listesinde tesbit edilen kontenjanlar dahilinde ithaline müsaade etmeği taahhüt eder.

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti aynı malları Finlândiyaya ihracına müsaade etmeği taahhüt eder.

İki memlekette birinde 1 ve 2 listelerde yazılı olanlardan gayri mallar için sürüm imkânı, veya bu listelerde yazılı mallar için daha fazla bir sürüm imkânı görülürse, 4 ncü maddede zikredilen muhtelit komisyon, kontenjanlar verilmesi veya tezyidi hususundaki talepleri tetkik edecektir.

Kontenjanlar 300 000 marka ve mütekabilen 8 000 Türk lirasından aşağı olanlar müstesna olmak üzere, üç aylıklara ayrılacaklar, fakat bu ayrılmada bazı malların mevsimlik vasfı nazarı itibare alınacaktır. Kullanılmamış kontenjanların bakiyeleri ertesi kontenjan devresine nakledilecektir.

Madde — 2

Her iki Tarafça ithal edilen mallar bu günkü tarihle imza edilen Tediye Anlaşmasında tevfi kan kliring veya münferit hususî takas yolile yapılacaktr.

Madde — 3

Âkit Tarafların yekdiğerine ihraç edecekleri iki memleket menşeli emtia, merbut nümuneye tevfi kan iki memleket salâhiyetli makamları tarafından tasdikli, nüshateyn olarak tanzim edilmiş

bir menşe şahadetnamesi terfik olunacaktır. Mezkûr şahadetnamelerin 2 nei B nüshaları ithalâtın yapıldığı gümrük idaresince damgalandıktan sonra aynı idare tarafından ithalâtçı memleketin ihraç bankasına tevdi edilecektir.

Kıymeti 50 türk lirasını veya bu meblâğın mark olarak mukabilini geçmeyen mal irsalâtı bu mecburiyetten müstesnadır.

Bilvasıta ihraeat yapıldığı takdirde, menşe şahadetnamelerinin yerine menşe memleketinin konsolosluğunca irsalâtın bir kısmına ait olarak verilmiş (A ve B) yeni menşe şahadetnameleri ikame edilebilecektir. Bu suretle tevdi olunan menşe şahadetnameleri ancak esas şahadetnamelere nazaran, mürselünileyh memleketlere tahsis edilen emtia miktarına isabet eden kıymeti ihtiva edilecektir. Evvelki fıkra ahkâmı işbu menşe şahadetnamelerine de tatbik edilecektir.

Madde — 4

İki memleketin her birinde, mütekâbilan Hükûmetleri tarafından tayin edilen bir reis ve bir azadan mürekkep ve Türk - Fînlândiya iktisadî Anlaşmalarının icrası ile alâkadar bütün meseleleri tetkik vazifesi ile mükellef bir Hükûmet komisyonu teşkil edilecektir.

Birbirleriyle doğrudan doğruya temas edecek ve muhtelit Türk - Fînlândiya komisyonu şeklinde içtima edecek olan bu komisyon, bilhassa iki memleket arasında aktedilmiş olan iktisadî mahiyetteki Anlaşmalar hükümlerinin tamamı icrasına nezaret, bu Anlaşmaların tatbiki ânında zuhuru muhtemel ihtilâfları hal ve Türkiye ile Fînlândiya arasındaki ticaret mubadelelerini takviyeye salih çareleri taharri edecektir.

Muhtelit Komisyon Hükûmet Komisyonlarının iki reisinden birinin talebi üzerine, lüzum hâsıl oldukça içtima edecektir. Hükûmet Komisyonları Komisyonlara mütchassıslar iştirak ettirmek ve talî Komisyonlar teşkil etmek salâhiyetini de haiz olacaklardır.

Keza iki Komisyon reisi bu Komisyonlara verilen salâhiyetler hududu dahilinde birbirleriyle de muhabere edebileceklerdir.

Madde — 5

İşbu Anlaşma 2 numaralı munzam Protokolü baki kalmak üzere 29 haziran 1936 tarihli Ticaret Anlaşmasının ve 2 birinci kânun 1938 tarihli Nota teatisinin yerine kaim olacak ve 1 birinci kânun 1940 tarihinde meriyete girerek 30 ikinci teşrin 1941 tarihine kadar meri olacaktır. Şurası mukarrerdir ki 29 haziran 1936 tarihli Anlaşmaya merbut 1 numaralı Protokoldeki munzam kontenjanlar işbu Anlaşma ile Türkiye tarafından verilen kontenjanlara dahildir.

İşbu Anlaşma üç ay evvel ihbar suretile feshedilmedikçe senelik müddetler ile zmnen uzatılmış olacaktır.

Ankarada iki nüsha olraak 9 ikinci teşrin 1940 da tanzim edildi.

Cevat Açıkalın

*A. S. Yrjö Koskinen
Tauno Jalanti*

Liste : 1

Ziraî makineler, tırmık, atlı		için «Kraft» kâğıdı dahil)	10 000 tn.
çapa makinesi vesaire	1 000 000	markka	400 tn.
Yayık ve makineli yayık	18	tn.	
«Abloy» kilitleri	1	tn.	50 tn.
Törpü ve rende	200 000	mk	2 000 tn.
Bileme taşı	150 000	mk.	400 tn.
Elektrik ampülü	15	tn.	2 000 tn.
Masa porselen ve çinisi	150	tn.	300 tn.
Sihhî çini	25	tn.	
Porselen ve çiniden elektrik		Mücerrit levhalar ve inşaat	
levazımı	10	kartonu	200 tn.
Masa kadehleri	100	tn.	10 000 m3
Asbeste toz ve elyafı ve as-		Testerelenmiş ağaç (küçük	
best mücerridi	50	ve büyük tahtalar dahil)	50 000 m3
Kibrit çöpü	6 000	tn.	Kontrplaklar (Tayyare için
Spor levazımı	7,5	tn.	ve kaplama tahtaları dahil)
Kâğıt hamuru	7 500	tn.	1 500 tn.
Yazı kâğıdı ve matbaa kâğı-		Tahta makara	50 tn.
dı (makara gazete kâğıdı		Tahta eşya, tahta kundura-	
dahil)	10 000	tn.	cı çivisi ve çerçeve ve saire
Ambalaj kâğıdı (kese kâğıdı		Galalit düğmeler	500 tn.
		Sair emtia	300 000 mk.
			3 500 000 mk.

Liste : 2

Nebatî yağlar	4 000	tn.	Debagatte müstamel hulâsalar	1 000 (veya
Küsbe	5 000	tn.		buna tekabül
Kepek	10 000	tn.		eden miktar-
Kuru üzüm	400	tn.		da palâmüt)
Kuru incir	150	tn.	İşlenmemiş koyun derisi	150 000 parça
Kuru meyva (Fındık, ceviz,			Barsak	50 tn.
kaysı, erik vesaire)	200	tn.	Zımpara	300 tn.
Tiftik	500	tn.	Yağlı tohumlar	2 500 tn.
İşlenmemiş tütün	2 000	tn.	Halı	10 tn.
			Sünger	2 tn.
			Sair emtia	100 000 Türk
				lirası

No.

Menşe şahadetnamesi

A - Nüshası

Gönderen	Gönderilen
İsim :	İsim :
İkametgâh :	İkametgâh :
Sokak :	Sokak :
Eşyanın nevi :	
Ambalâj tarzı :	
Koli adedi :	
Marka No.	
Sıklet	} Gayrisafi Kg.
	} Safi. Kg.
Fob kıymeti :	
Sevk yolu :	

Yukarıda gösterilen emtianın menşeli olduğu ve işbu menşe şahadetnamesinin Ankarada 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde imza edilen Türkiye ve Finlândiya arasındaki Ticaret Anlaşmasının hükümlerine tevfikân verildiği tasdik olunur.
No.

B - Nüshası

(Bu nüsha A nüshasile aynı numarayı taşıyacak ve gümrüklerce damgalanarak ithalâte memleketin ihraç bankasına tevdi olunacaktır.)

Gönderen	Gönderilen
İsim :	İsim :
İkametgâh :	İkametgâh :
Sokak :	Sokak :
Eşyanın nevi :	
Ambalâj tarzı :	
Koli adedi :	
Marka No.	
Sıklet	} Gayrisafi Kg.
	} Safi. Kg.
Fob kıymeti :	
Sevk yolu :	

Yukarıda gösterilen emtianın menşeli olduğu ve işbu şahadetnamenin Ankarada 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde imza edilen Türkiye ve Finlândiya arasındaki Ticaret Anlaşması hükümlerine tevfikân verildiği tasdik olunur.

TÜRKİYE İLE FİNLÂNDİYA ARASINDA TEDİYE ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Finlândiya Cümhuriyeti Hükûmeti, iki memleket arasındaki tediyatın tesviyesini kolaylaştırmak üzere atıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Türkiye ile Finlândiya arasında her nevi alacakların tesviyesi ve para transferi kliring yolu ile ve aşağıdaki maddelerde gösterilen şekilde yapılacaktır.

Madde — 2

Her nevi Türk alacağı ve Finlândiyadan Türkiyeye para transferi Finlândiyada, ödenmesi lâzım gelen meblâğın markka olarak Suomen Pankkiye tediyesi suretile yapılacaktır.

Suomen Pankki tahsil olunan mebalığı Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namına faizsiz ve markkas olarak açacağı (A) hesabının matlubuna kaydedecektir.

Madde — 3

Her nevi Finlândiya alacağı ve Türkiyeden Finlândiyaya para transferi Türkiyede ödenmesi lâzım gelen meblâğın Türk lirası olarak Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasına tediyesi suretile yapılacaktır.

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası tahsil olunan mebalığı Suomen Pankki namına faizsiz ve Türk lirası olarak açacağı (A) hesabının matlubuna kaydedecektir.

Madde — 4

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ile Suomen Pankki, 2 ne ve 3 ne maddelerde Türk lirası ve markkas olarak derpiş edilmiş olan, (A) hesaplarının bakiyeleri arasında mahsup yapacaklardır.

İki hesap arasındaki mahsuplar, Suomen Pankki ile Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası arasında tesbit edilecek rayiç üzerinden yapılacaktır.

Keza markka olarak tesbit edilmiş faturaların Türk lirasına tahvili ve Türk lirası olarak tesbit edilmiş faturaların markkaya tahvili yukarıki fıkrada derpiş edilen tahvil rayiçi üzerinden yapılacaktır.

Bu rayiç, işbu Anlaşmanın meriyeti müddetince, iki paradan birinin statüsünde bir tebeddül, olmadıkça, değiştirilmeyecektir.

Böyle bir değişiklik iktiza ettiği takdirde Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Suomen Pankki kabul edilmesi lâzım gelen yeni Türk lirası - markka paritesi üzerinde mutabık kalacaklardır.

Alacakların Türk lirası veya markkadan başka bir para ile tayin edilmiş olmaları takdirinde, bu para hale göre Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası veya Suomen Pankkinin resmî rayici üzerinden Türk lirasına veya markkaya tahvil olunacaktır.

Madde — 5

Şayet, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ile Suomen Pankki'ee türk lirası ile mark arasındaki tahvil rayicinde bir değişiklik yapılması kararlaştığı anda iki kliring hesabından birinde bir bakiye mevcut ise tediyat değişikliğinin kararlaştırıldığı zaman mevcut bakiye bitinceye kadar, diğer kliring hesabı üzerinden esasî rayiçle yapılmağa devam edecektir.

Madde — 6

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ile Suomon Pankki kendi'lerine yapılacak tediyyelerden yekdiğerini mütekabilen günü gününe haberdar edeceklerdir. Her tahsil ihbarnamesi hak sahiplerine tediyat yapılabilmesi için lâzım gelen kayıtları muhtevi olacaktır.

Alacaklılara tediyat Türkiyede Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası marifetile ve Finlandiya-da Suomon Pankki marifetile her memleketin millî parasile, 2 ve 3 neü maddelerde derpiş edilen hesapların zimmetinden tevdiatın tarih sırası takip edilmek suretile icra edilecektir.

Madde — 7

Tahsil ihbarnamelerine bu günkü tarihle imzalanan Ticaret Anlaşmasının 3 neü maddesinde derpiş edilmiş olan menşe şahadetnamelerinin B nüshası iliştirilmiş olacaktır.

Menşe şahadetnamesini ithal eden memleket gümrüğünce damgalanmış B nüshası, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Suomon Pankki'ye eşya bedelinin tevdiî sırasında ibraz edilemezse, iki müessese yekdiğerine tahsil ihbarnamelerini bu şahadetnameler ilişik olmaksızın dahi göndereceklerdir.

Ancak şurası mukarrerdir ki yukarıda zikredilen bankalar malın tamamen gümrüklenmesinden sonra mezkûr şahadetnamelerin gönderilmesini temin için lâzım gelen tedbirleri alacaklardır.

Madde — 8

Türkiye menşeli mallar ile Finlandiya menşeli mallar her muamele için iki memleket salâhiyet-tar makamlarından ayrıca izin alınmak şartile hususî takas mevzuu teşkil edebilirler.

Her İki Tarafca tasvip edilen hususî takaslar her iki memleket merî ahkâma tevfiikan icra edilecektir.

Madde — 9

İki kliring «A» hesabı arasında 250 000 türk lirası veya 10 000 000 marktan fazla bir muvazenesizlik husule gelirse iki Hükûmet muhtelit komisyonları marifetile hesap muvazenesini iade için alınacak tedbirler üzerinde mutabık kalacaklardır.

Bu hususta bir Anlaşmaya varılmeaya kadar alacaklı Taraf, lüzum görürse, tek başına lüzumlu tedbirleri alabilecektir.

Madde — 10

Türkiye veya Finlandiya menşeli malların mu bayaası için avanslar Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Suomon Pankki tarafından tasvip edilmiş olmak şartile işbu Anlaşma hükümlerine göre tekiye olunacaklardır.

Madde — 11

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasile Suomen Pankki, işbu Anlaşmanın muntazam işlenmesi hususunda lüzumlu teknik şartlar üzerinde uyuşacaklardır.

Madde — 12

20 haziran 1936 tarihli Türkiye - Finlandiya Kliring Anlaşmasının 1 nei maddesinde derpiş edilen hesapların birinde husule gelebilecek bakiye işbu Anlaşmanın meriyete girmesi sırasında icabı hale göre 2 nei veya 3 neü maddede derpiş edilen yeni A kliring hesabına nakledilecektir.

Madde — 13

İşbu Anlaşma transit ticaretine tatbik edilmeyecektir. Bununla beraber iki taraftan birince transit olarak satın alınmış mallar Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ve Suomen Pankkının muvafakatlariyle kliring tediyeye suretile tesviye edilebileceklerdir.

Madde — 14

Kliring hesaplarındaki bakiyeleri kısmen veya tamamen kullanmak ve bu suretle işbu Anlaşmanın iyi tathikini kolaylaştırmak için iki Âkit Taraf kliring Anlaşmalarıyla bağlı oldukları memleketlerle üç taraflı takaslar yapmak hususunda anlaşabilirler.

Madde — 15

İşbu Anlaşmanın hitamında lehine diğer memlekette bir bakiye mevcut olan memleketin ithalâterları ithalâtları bedelini, işbu Anlaşma hükümlerine tevfikan bu bakiyeye tekabül eden miktara varıncaya kadar tediye devam edeceklerdir.

Keza, işbu Anlaşmanın meriyeti esnasında veresiye ithal edilmiş olan malların bedelleri kliring hesabına yatırılmağa devam edecektir.

Madde — 16

İşbu Anlaşma Türkiye ile Finlândiya arasında 20 haziran 1936 tarihinde imza edilen Kliring Anlaşması ve Finlândiyaya ithal edilen Türk buğdayının tediyesi hakkındaki 2 birinci kânun 1938 tarihli nota teatisinin yerine kaimdir.

Bu Anlaşma 1 birinci kânun 1940 tarihinde meriyete girecek ve bu gün imza edilen Ticaret Anlaşmasıyla aynı müddet zarfında merî olacaktır.

Ankarada, 9 ikinci teşrin 1940 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Cevat Açıkalın

A. S. Yrjö Koskinen
Tauno Jalanti